

Forelæggelsespligten gælder alene inden for de sagsområder, som selvstyret ikke vælger at overtage, og de sagsområder, som ikke kan overtages. I takt med, at Grønlands Selvstyre overtager flere sagsområder, vil forelæggelsesreglerne få mindre betydning.

Forelæggelsesreglerne tager navnlig sigte på at regulere situationen ved behandlingen af »almindelige« lovforslag og administrative forskrifter. Ved lovforslag af mere principiel betydning eller rækkevidde for Grønland, f.eks. ved gennemførelse af større reformer om grønlandske forhold, vil selvstyret i overensstemmelse med sædvanlig praksis blive inddraget på et tidligere tidspunkt, eventuelt ved et forudgående udvalgsarbejde med deltagelse af repræsentanter fra Grønlands Selvstyre.

8.3. Nærmere om forelæggelsesreglerne i forhold til lovforslag

Der er i dag følgende muligheder i danske love med hensyn til deres geografiske anvendelsesområde: 1) loven gælder for Grønland, 2) loven gælder ikke for Grønland, men kan ved kgl. anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger, og 3) loven gælder ikke for Grønland.

Nedenfor omtales de foreslåede forelæggelsesregler nærmere i forhold til de nævnte kategorier af love.

1) Loven gælder for Grønland

Hvis der er behov for en ens retstilstand i riget, bør loven, foruden at gælde for Danmark og Færøerne, gælde umiddelbart for Grønland. Eksempler herpå er lov om dansk indfødsret, tronfølgeoven, lov om Danmarks Nationalbank, møntloven og lov om udenrigstjenesten.

På andre (få) områder er retstilstanden ens mellem Danmark og Grønland, uden at der som i de ovenfor nævnte eksempler foreligger noget egentligt behov for det. Også på sådanne områder vil loven gælde umiddelbart for Grønland. Dette gælder f.eks. lov om realkreditlån og realkreditobligationer. Også en række ændringer af luftfartsloven gælder – efter luftfartslovens ikraftsættelse for Grønland ved kongelig anordning – umiddelbart for Grønland. Endvidere gælder en række af bestemmelserne i lov om økonomisk støtte til politiske partier umiddelbart for Grønland.

Efter forslagens § 17, stk. 1, skal regeringens lovforslag, som umiddelbart skal gælde for Grønland (»omfatter Grønland«), forelægges for Grønlands Selvstyre til udtalelse inden fremsættelsen for Folketinget. Regeringen skal afvente selvstyrets svar inden fremsættelsen for Folketinget af disse lovforslag, hvis lovforslaget indeholder bestemmelser, der udelukkende

gælder for Grønland eller har særlig betydning for Grønland.

I de tilfælde, hvor et lovforslag ikke indeholder bestemmelser, som udelukkende gælder for Grønland eller har særlig betydning for Grønland, kan regeringen fremsætte lovforslaget, selvom selvstyret udtalelse ikke foreligger.

En anden kategori af love, der gælder umiddelbart for Grønland, er særlige love for Grønland. Særlige love for Grønland anvendes typisk, hvor der er væsentlige eller principielle forskelle i retstilstanden i Grønland og Danmark. Eksempler på særlige love for Grønland er retsplejeloven for Grønland, kriminalloven for Grønland, færdselsloven for Grønland, våbenloven for Grønland, lov om folketingsvalg i Grønland, lovgivningen om statens tjenestemænd i Grønland, arveloven for Grønland, lov om arbejdsmiljø i Grønland og lov om tilskud til Grønlands hjemmestyre.

Også disse lovforslag skal efter forslagens § 17, stk. 1, forelægges for Grønlands Selvstyre til udtalelse, inden fremsættelsen for Folketinget. Da disse love udelukkende gælder for Grønland, skal regeringen afvente selvstyrets udtalelse, inden fremsættelsen for Folketinget, jf. forslagens § 17, stk. 2.

I medfør af forslagens § 17, stk. 3, kan regeringen fastsætte en frist for selvstyrets afgivelse af udtalelser efter stk. 2. Det forudsættes, at fristen fastsættes så lang, som forholdet i det konkrete tilfælde tillader..

2) Loven gælder ikke for Grønland, men kan ved kgl. anordning helt eller delvist sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger

Hvis en lov skal gælde for Grønland med (mindre omfattende) afvigelser i forhold til Danmark, kan der medtages en bestemmelse om, at loven kan sættes i kraft for Grønland ved kongelig anordning helt eller delvist med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Formuleringen »de særlige grønlandske forhold tilsiger« viser, at de afvigelser, der kan foretages, skal være begrundet i forhold i Grønland, der adskiller sig fra forholdene i den øvrige del af riget.

Der er enighed i Selvstyrekommissionen om, at formuleringen »de grønlandske forhold tilsiger« bør benyttes fremover i stedet for formuleringen »de særlige grønlandske forhold tilsiger«. Der er ikke herved tilset nogen ændring i betydningen af udtrykket.

På langt de fleste områder under dansk lovgivningskompetence anvendes anordningsmuligheden, da dette er en fleksibel og hurtig måde at gennemføre lovgivning med de nødvendige tilpasninger i Grønland.